

बर्गद्रिष्टि

Bargadristi Weekly

साप्ताहिक

वर्ष ७ अंक ४७ पूर्णाङ्क ३३३

२०८० जेठ २९ गते सोमबार

Monday 12, June 2023

पृष्ठ ८

मूल्य रु. १०-

क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीको केन्द्रीय सचिवालय बैठकका निर्णय सार्वजनिक

काठमाडौं। क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट प्रेस वक्तव्यमार्फत हालै सम्पन्न पार्टीको

प्रेस वक्तव्यमार्फत हालै सम्पन्न पार्टीको

निर्णयहरू सार्वजनिक गर्नुभएको छ। २८

पार्टी, नेपालका अध्यक्ष मोहन वैद्य किरणले

केन्द्रीय सचिवालय बैठकले लिएका

जेठमा जारी प्रेस वक्तव्यमार्फत २०८०

क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपाल केन्द्रीय समितिको सचिवालयको बैठक सम्पन्न बैठकद्वारा सबै तहको एकता यही साउन १५ सम्म टुङ्याउने निर्णय

जेठ २३ गतेदेखि २६ गतेसम्म क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी नेपालको केन्द्रीय सचिवालयको पहिलो बैठकमा लिइएका आवश्यक तथा महत्वपूर्ण निर्णयहरू अध्यक्ष किरणले सार्वजनिक गर्नुभएको हो।

सबै तहका एकता अधिवेशन साउन १५ भित्र गरिसक्ने

सातवटा बुँदामा जारी गरिएको वक्तव्यको तेस्रो बुँदामा भनिएको छ, "केन्द्रीय सचिवालयको बैठकमा प्रदेश तहमा संयुक्त अधिवेशनहरू गरी प्रदेश सग्नन समितिहरूको निर्माण गर्ने, ती समितिहरूका बैठकहरूको आयोजना गर्ने र यो प्रक्रियालाई स्थानीय तहसम्म अगाडि बढाउने निर्णय लिएको छ। साथै, सबै जनवारीय संगठनहरूको पीन माथिदेखि तलसम्म एकीकरण सम्पन्न गर्ने ठेगान भएको छ।"

बैठकमा सहभागी एक नेताका अनुसार बैठकले पार्टीका कार्यालय सदस्य, सचिवालय सदस्य र केन्द्रीय सदस्य सबैको कार्यविभाजन गरेको बाँकी ७ येजमा

राष्ट्रघाती नागरिकता विधेयक प्रमाणीकरण भए देश सिक्किम बन्छ : तत्त्वहादुर नेपाली

काठमाडौं। नेकपा (मशाल) का महासचिव सन्तवहादुर नेपालीले राष्ट्रघाती नागरिकता विधेयक राष्ट्रपति रामचन्द्र पौडेलले प्रमाणीकरण गरे देश भारतीय विस्तारवादको चाहना अनुसार सिक्किम बन्ने चेतावनी दिनुभएको छ। उहाँले फेरि पनि राष्ट्रघाती विधेयक हुबहु प्रमाणीकरण गराउन राष्ट्रपतिमाथि दबाब बढाइरहेको जानकारी दिई राष्ट्रघाती विधेयक कुनै पनि लाग्न दबाब बाँकी ७ येजमा

हालतमा प्रमाणीकरण हुन दिन नहुने कुरामा जोड दिनुभयो। उहाँले जनपक्षीय तथा क्रान्तिकारी शक्तिहरूको निरन्तरको दबाब र संघर्षके कारण पनि यसअधि पूर्व राष्ट्रपति विद्यादेवी भण्डारीले प्रमाणीकरण नगरे संसदमा फिर्ता पठाइदेको नागरिकता विधेयक फेरि सरकारले संसदमा विना छलफल राष्ट्रपतिलाई प्रमाणीकरणका लागि दबाब बाँकी ७ येजमा

विद्यार्थी नेताहरूलाई रिहा गर्न माग गर्दै क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीले भन्यो-
भारतसँग गरिएको आत्मसमर्पणवादी र राष्ट्रघाती र ७ बुँदै सहमति खारेज गर !

काठमान्डौ। क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपाल केन्द्रीय समितिको सचिवालयको बैठक सम्पन्न बैठकद्वारा सबै तहको एकता यही साउन १५ सम्म टुङ्याउने निर्णय

कम्युनिस्ट पार्टी स्विट्जरल्याण्डद्वारा क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी नेपाललाई शूभकामना सन्देश

काठमान्डौ। क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपाल केन्द्रीय समितिको सचिवालयको बैठक सम्पन्न बैठकद्वारा सबै तहको एकता यही साउन १५ सम्म टुङ्याउने निर्णय

सुभावहरूलाई समेट्दै पारित गरिएको थियो।

सचिवालयका सदस्यहरूले राखेका जिज्ञासाहरूको जबाब अध्यक्ष किरण र प्रवक्ता कञ्चनले दिनु भएको थियो। नयाँ जनवादी क्रान्तिको बाँकी रहेको खुइकिलो

पार गर्दै वैज्ञानिक समाजवादी

क्रान्ति पूरा गर्ने कार्यादिशासहितको

प्रतिवेदन गत वैशाख १६ गतेको

एकता अधिवेशनले पारित गरेको

थियो।

अध्यक्ष किरणले सचिवालय

सदस्यहरूले बाँकी ७ येजमा

काठमान्डौ। क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपालले प्रधानमन्त्री प्रचण्डले भारत भ्रमणको क्रममा गरेको ७ बुँदै सहमति राष्ट्रघाती र आत्मसमर्पणवादी रहेको ठहर गर्दै उक्त राष्ट्रघाती सहमति खोरेज गर्ने माग गरेको छ। उक्त राष्ट्रघाती सहमतिको विरोध गर्ने क्रममा गिरफतारीमा पर्नेका युवा तथा विद्यार्थी नेताहरू- हरिकृष्ण गजुरेल, मिलन राई, विरेन्द्र शाह, केवि मल्ल, भलक विक, कविता कार्कि, उषाकिरण 'आजाद', डिवि शाही, सपना पुन, नमराज विक र कविता लामालाई तुरुत रिहाई गर्न पनि क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टीले जोडार माग गरेको छ।

पार्टीका प्रवक्ता कञ्चनले जारी गरेको वक्तव्यमा भनिएको छ, "आफुलाई 'काम्युनिस्ट' वै भन्न रुचाउने तर काम्युनिस्ट मुल्यान्यताबाट च्युत भएर सबैज्ञ नाहाँ भएका नेपालका वर्तमान प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दाहार 'प्रचण्ड' भारत भ्रमणबाट नेपाल फर्केकाहन्।

भारत भ्रमणका क्रममा उनले देशभित्र राष्ट्रपति मार्फत राष्ट्रघाती नागरिकता विद्यो भरित भारत गराएनन्, भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीसँग ७ बुँदै सहमति गरेको छन्। उक्त ७ बुँदै सहमति सारां राष्ट्रघाती र आत्मसमर्पणवादी रहेको तथा स्पष्ट छ। यी भ्रमण र सहमति नेपालका प्रधानमन्त्रीका कैयै दाविका बाबुजुद विगत सरकार र सरकार प्रमुखहरूले गर्ने गरेको राष्ट्रघातको निरन्तरता बाहेक अस केहि होईन।

यसलाई राष्ट्रघाती र आत्मसमर्पणवादी कार्यको विरोध गर्न जुटेका युवा तथा विद्यार्थी नेताहरू- हरिकृष्ण गजुरेल, मिलन राई, विरेन्द्र शाह, केवि मल्ल,

भलक विक, कविता कार्कि, उषाकिरण 'आजाद', डिवि शाही, सपना पुन, नमराज विक र कविता लामालाई प्रहरीले अन्तर्राष्ट्रीय विमानस्थल गेटबाट गिरातार गरेको छ। हाम्रो पार्टी उहाँलाई रुचाउने गरेको छ। तुरुत रिहाईको जोडार माग बाँकी ७ येजमा

मार्क्सवादी राजनीतिक अर्थशास्त्र, समाजवादी क्रान्ति र साम्यवादको मार्गदर्शन

मार्क्सवादले सर्वहारागर्तको राज्यसत्ताका लागि आवश्यक पर्ने सबै पक्षहरूमा गहनतम विश्लेषण गरेको छ, जसमध्ये सर्वहारावार्ताको अर्थनीति, पनि हो। मार्क्सले अग्रेजी अर्थशास्त्रीहरूको पुँजीवादी राजनीतिक अर्थतन्त्रको विपक्षमा र यसको निरन्तरतामा राजनीतिक अर्थतन्त्र सम्बन्धी उहाँका सिद्धान्तहरू विकास गर्नु भएको छ।

मार्क्सका १८४४ देखि १८५९सम्मका पहिलोका लेखहरू मध्ये सर्वहारावार्ताको अर्थनीति, पनि हो। मार्क्सले अग्रेजी अर्थशास्त्रीहरूका राजनीतिक अर्थतन्त्रको आलोचनाका आकारमा बाहिर आएका थिए, जसमा उहाँले विकास गरेको सर्वहारावार्ताको अर्थनीति, पनि हो। मार्क्सले अग्रेजी अर्थशास्त्रीहरूका राजनीतिक अर्थशास्त्रीहरूको पुँजीवाद एउटा स्थाई र सर्वव्यापी प्रणाली हो भन्ने दावीहरूलाई ठाउँ प्रतिवाद गर्नु भएको छ।

अर्कोतीर उहाँले सिद्ध गर्नु भएको छ

कि पुँजीवाद केही सिमित समयका लागि अस्तित्वमा रहन सक्छ र त्यसको अन्य निस्त्वालाई र यसलाई नयाँ र उच्च सामाजिक प्रणालीद्वारा विस्तारित गरिने छ। उहाँको पछिल्लो आर्थिक विश्लेषण, खासगरी उहाँको प्रमुख कामका भोलुमहरू, पुँजीवादका आर्थिक निर्माणहरूको आविष्कारमा केन्द्रीत पुँजी पुँजीवादी समाजमा उपादानको सम्बन्धहरूको गहिरो विश्लेषण, तिरीहरूको सुरक्षात, विकास र अवनितामा मार्क्सको राजनीतिक अर्थतन्त्रको प्रमुख विषय सुन्ची खाड भएकोले।

पुँजीवादी राजनीतिक अर्थशास्त्रीहरूले सधैभारी चीजहरू बीचको सम्बन्ध त्यसको अर्थ एउटा वस्तु अर्कोसँग संबन्धित पूऱ्यमानको रूपमा उनीहरूको विश्लेषण बनाउने गरेको थिए। तर मार्क्सले यसलाई देखाई दिनु भयो कि अर्थशास्त्रीहरूले चीजहरूसित होइन बरू व्यक्तिहरूबीचमा सम्बन्धहरूसित व्यवहार गर्दछ र अन्तीम बाटोमा वर्गहरूबीच व्यवहार गर्दछ भनेया जोड दिनु भयो।

● दुकुमवहादुर सिंह ●

पुँजीवाद अन्तरगत वस्तुहरूको नै प्रभुत्व गर्ने भएकाले मार्क्सले उहाँको विश्ल

प्रगतिशील संस्कृति र वर्तमान राजनीतिक स्थिति

● सुदर्शन ●

नेपालमा दस वर्षसम्म चलेको जनयुद्धले नयाँ संस्कृति स्थापना गरेको थियो। मूल नेतृत्वको आत्मसमर्पणका कारण राजनीतिक प्रतिक्रियान्सँगै संस्कृतिक प्रतिक्रियान्ति भयो तर पनि हामीले समाजमा एउटा नयाँ संस्कृतिको निर्माण गर्न खोजिरहेका छौं र बहिनी-छोरीहरूलाई अंश दिएर र आपाको मृत्युपछि परम्परागत किरियाकर्म नगरी विदेह गरेर त्यसको सुरुआत पनि गरेका छौं।

पहिलेपहिले र अहिलेसम्म पनि गाउँपहरूमा गरिने परम्परावादी संस्कृतहरूमा पुण्यहरू पढाएँ पावर भएको माने चलन थियो र अफै पनि कारपै छ। त्यसलाई हामीले परिवर्तन गर्ने कोसिस गरेका छौं। मृत्यु संस्कृतमा पनि हामीले केही परिवर्तन गरेका छौं। सम्भवतः यो क्षेत्र र जिल्लाकै हक्कमा अप्रपिक्रिया हुँपर्दछ। यो गाउँपालिकामा हामीले नै बहिनी-छोरीलाई अंश दिने चलन सुरु गरेका हाँ। मेरो बुवा मेरा बहिनीहरूलाई समान अंश दिन त्यार हुँयेथो। यसका लागि यो अवसरमा मेरो बुवालाई धन्यवाद दिन चाहन्नु। मेरो कुरामा बुवाले सहजै स्वीकृति दियुभयो। त्यसपछि मेरै काका र अरुहरूले पनि यसको सुरुआत गर्नुभयो। यसमा एउटा परिवर्तन हामीले गरेका छौं।

जनयुद्धले बलिदानको जग्मा स्थापित गरेको जनवादी संस्कृति, राजनीतिक-संस्कृतिक प्रतिक्रियान्ति, जनवादी संस्कृति निर्माणका चुनौती, सम्भावनालागायत विषयमा कमरेड अशोक सुवेदीले पर्याप्त चर्चा गरिसक्नुभएको छ र अरु वक्ताहरूले पनि यस विषयमा बोल्नुभएको छ। त्यसैले यस विषयमा म सामान्य मात्र चर्चा गर्न चाहन्नु।

अर्को कुरा मृत्युमा कम्युनिस्टहरूले कस्तो संस्कर अपाउने भनेमा पनि हामीले केही नयाँ गर्न खोजेका छौं। आजभन्दा ७ वर्षपहिले मेरी आपाको निधन भयो। हामीले कपाल खोराउने, कोरा बार्ने, किरिया बस्नेजस्ता काम गरेन्नै, बरु श्रद्धाङ्गीलीसभा आयोजना गर्न्यै। आपाको योगदानका बाटोहरूको छाही र आपाका नाममा अक्षयकोष खडा गर्न्यै। मेरा साथी, अहिलेको हाम्रो पार्टी नेकपा (बहुमत) का केन्द्रीय संचिवालय सदस्य कमरेड अटलले पनि आफ्ना बुवाको मृत्यु

किरिया नगरेर बरु बुवाका नाममा अक्षयकोष खडा गर्नुभएको थियो। मैले पनि मेरी आपा बितेपछि अरु धमधडाका नगरेर फरक तरिका गर्ने। मेरो मान्यता थियो- बाँचेको समयमा बाबा-आमालाई सेवा गर्नुपर्दछ, खुसी राख्नुपर्दछ। मृत्यु भएपछि उनीहरूका योगदानहरूको चर्चा गर्नु पर्दछ र अमर बनाउन कोसिस गर्नुपर्दछ। मैले मेरी आपाको स्मृतिमा नयाँ गर्न प्रयत्न गर्ने। त्यसमा सत्तानहरू मेरा भाइबन्धुहरूले सहयोग गर्नुभयो। मेरो प्रतावामा सैबैभन्दा पहिले इथाम्खोलाका बाजेले मुख खोलेर सहयोग गर्नुभयो। मान्छे मेरेपछि १३ दिन नुन खालैर बन्ने, किरिया गर्ने चलन हामीले हटाएका छौं। मेरो घरमा, काकाको घरमा र मकर काकाको घरबाट यो सुरुआत गरेका छौं। आज हामीले यो गाउँमा विवाह पनि नयाँ तरिकाले, प्रगतिशील तरिकाले विवाह गर्ने संस्कृतका विवाह बालक बालिले र अहिलैने चुनावी बाटोबाट कहिल्यै पनि भन्नु भने चुनावी बाटोबाट आउदैन।

राज्यसत्ता र सरकार भने फरक चीज हो। पुरानो सत्ता रहनुजेलसम्म यहाँ जो सरकारमा गए पनि कसैले केही गर्न दिँदैन र गर्न सक्ने पनि केही छैन। राज्यसत्ताभित्र ६ चीज हुँच्नः सेना, प्रहरी, प्रशासन, अदालत, सरकार र जेल। यथीहरूमा कुनै परिवर्तन भएको छैन। सबै चीज पुरानै छैन। जेल त भन्न राणाका पालाका छैन। १५ सय अटाउने ठाउँमा ३ हजार मान्छे कोचेर राखिने गरेको छ। चिनियाँहरूले जेल परेका मान्छेहरूलाई काठमाडौँमा बाटो बनाउन त्याउँच्न्। यहाँ बन्दीहरूलाई कोचेर राखिन्छ। देशका ३० हजार बन्दीहरूलाई ४ धन्या मात्रै काम लगाउने हो भने दूरै उद्योग चल्न सक्छ। यसै बाटो अपानाएँनै किनकि त्यो बाटोबाट हामी पुने भनेको लक्ष्यमा पुन सक्दैनै। अथवा हामीले चुनावी समाजवाद र साम्यवादको जुन कल्पना गरेका छौं त्यहाँ पुन सर्किदैन। त्यसकारण म के बातान चाहन्नु भने हामी साँच्चकै समाजवाद वा साम्यवादमा पुने हो भने यहाँ बाटो, क्रान्तिकी बाटोमा हिँदुपर्दछ। यहाँ लक्ष्यमा पुने बाटो दिँदैन जस्ती छ। यो बाटो सम्भावादको बाटो हो।

वर्तमान दलाल संसदीय व्यवस्थाको चुनावमा कुनै पनि इमानदार गरिबले जित्न सक्दैन। त्यसकारण यो व्यवस्थाको चुनावमा कर्सेको सुरक्षा छैन। आज प्रचण्डहरूले यही व्यवस्थाको छिर्छौं भन्दा पनि यही व्यवस्था मान्दौँ भनेर पस्दा पनि सुख दिएको छैन। कपी ओलीले भनेका छौं-यो माओवादीको धाँटीमा भुद्धयाएको तरबार किन निकाल्ने भनेर सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगलाई कारपै गर्न दिएको छैन। सत्य निरूपण तथा मेलमिलाप आयोगले काम सक्ने पनि सरकारले अद्विकायो। अहिले बडा वा गाउँपालिका अध्यक्ष जे भए पनि प्रादेशिक मन्त्री र मुख्यमन्त्री भए पनि मन्त्री, प्रधानमन्त्री, राष्ट्रपति जे भए पनि माओवादी साथीहरूको टाउकोमा

तरबार भून्डिरहेको छ। प्रचण्डले ५ हजार मानिसको जिम्मा लिन्छ भनेको कुरालाई समातेर मुदा हाले। उठाहरूलाई त त्यस्तो गर्दछन् भने साँच्चकै साम्यवाद ल्याउन खोजेहरूलाई राख्छ। साँच्चकै साम्यवाद ल्याउन खोजेहरूलाई राख्नुपर्दछ। मृत्यु भएपछि उनीहरूका योगदानहरूको चर्चा गर्नु पर्दछ र अमर बनाउन कोसिस गर्नुपर्दछ। मैले मेरी आपाको स्मृतिमा नयाँ गर्न प्रयत्न गर्ने। त्यसमा सत्तानहरू मेरा भाइबन्धुहरूले सहयोग गर्नुभयो। मेरो प्रतावामा सैबैभन्दा पहिले इथाम्खोलाका बाजेले मुख खोलेर सहयोग गर्नुभयो। मान्छे मेरेपछि १३ दिन नुन खालैर बन्ने, किरिया गर्ने चलन हामीले हटाएका छौं। मेरो घरमा, काकाको घरमा र मकर काकाको घरबाट यो सुरुआत गरेका छौं। आज हामीले यो गाउँमा विवाह पनि नयाँ तरिकाले, प्रगतिशील तरिकाले विवाह गर्ने संस्कृतका विवाह बालक बालिले र अहिलैने चुनावी बाटोबाट कहिल्यै पनि भन्ने चुनावी बाटोबाट आउदैन।

हो भने कुरा अहिले त अदालतले स्पष्ट गरियो। कहिलेकहाँ अदालत र सरकारको फगडा पन्चो भने पनि यस्तो हुँच। रीव रातारात आएको होइन। यसको तयारी त दस वर्षदेखिको हो। उसलाई चर्चहरूले पनि सहयोग गरेका छैन। चर्च भनेको साम्राज्यवादको हाराखुदा हो। रीव लामिछानेले जादु गरेर जितेको होइन। चितवनका चर्चवालाहरूले चितवनमा देशभरिका चर्चवालाहरूले चितवनमा देशभरिका चर्चवालाहरूले भेला गराएर घटीलाई मत दिने निर्णय गरेका थिए रे। यो अमेरिकाको फिडम पार्टी छ त्यसको नक्कल मात्रै हो। रीव लामिछानेको मान्छेले मन्त्री हुनलाई दुर्गा प्रसार्हावाट अढाइ करोड माप्यो रे। प्रमाण देखाइलाई भेन टेप गरी राखेका छेह्न। पिडियाहरूले आवाज सुनाइ राखेका छैन। यो को हो भने कुरा सोध्यो भने यो अमेरिकी दलाल हो भने समाजवाद आउदैन।

र्को कुरा, माओवादी केन्द्रका साथीहरू धेरै खुसी नहुनहोला। तपाईंहरूको ग्राफ घट्टै गएको छ।। सिक्को माओवादी हुँदा प्रत्यक्षमै १२० सिट आएको थियो। त्यसपछि त्यो ३० मा आयो। अहिले काङ्गेसँग मिल्दा पनि २०-२१ मा आयो। अहिले बल्ल समानुपातिक यताउता गरेर ३२ सिट आयो। अझ घट्टै।

यो देशको अर्थतन्त्रको अवस्था कहालीलाई छ। पोहोर साल बैड्मा सञ्चित ५० खर्ब थियो। सत्र/अठारजना दलाल पुँजीपतिले मात्र तीस खर्ब ऋण लिए तर अठार लाखले १७ खर्ब लिए। तीन खर्ब मात्रै बैड्मा छ। अठार लाख लिने भनेका साना-साना व्यापारी हुन। ती व्यापारीहरूको उद्योग टाट पल्टिएको छ। अठार लाख लिने भनेको मध्यम वर्ग हो। यी भन्दा अन्य सामान्य मान्छेहरूले त ऋण नै पाउँदैन। अर्थतन्त्रमा सञ्चितको ठूलो हिस्सा ऋण लिने अठारजनामा विनोद चौधरी, आजको प्रतिधिअर्को खालको छ। अहिले मात्रै लडेर हुँदैन, प्रतिधिल दिनु पर्दछ। हामीले देखेको छौं न उताबाट रसियाले क्षेप्यास्त्रहरू पठाउँछ। यताबाट अमेरिकाले माथि नै खरानी बनाईदैन्छ। कसरी काट्ने, असाथै अप्त्यारो छ। आजका तानाबानाहरू, आजको प्रतिधिअर्को खालको छ। अहिले मात्रै लडेर हुँदैन, प्रतिधिल दिनु पर्दछ। हामीले देखेको छौं न उताबाट रसियाले क्षेप्यास्त्रहरू पठाउँछ। यताबाट अमेरिकाले माथि नै खरानी बनाईदैन्छ। कसरी भुक्त्याएको हानि नै बढ्दैन। यो देशको जित सुन्दरी है।

राज्यसत्ता परिवर्तनको अवस्था भनेको चुनौती छ। चिनियाँहरूले रेपिट्रियान्स पठाउँच्न् र राज्यसत्ता परिवर्तन न भनेको छ। देशको मान्छेहरूले रेपिट्रियान्स पठाउँच्न्। तर यो देशको रेपिट्रियान्स भनेको छ। नेपालको विवाह सर्वत्र खर्ब छ र यो व्यापारघाटा पूर्ति गर्ने रेपिट्रियान्सको ठूलो हात छ। १२ खर्ब रकम रेपिट्रियान्सबाट आउँछ। यहाँबाट खाडीमा गएर परिसना बगाउनेहरूले रेपिट्रियान्स पठाउँच्न् र राज्यसत्ता परिवर्तन न भनेको छ। कमरेड माओ त्येतुहरूले रेपिट्रियान्स पठाउँच्न्। तर यो देशको रेपिट्रियान्स भनेको छ। नेपालको विवाह सर्वत्र खर्ब छ र यो व्यापारघाटा पूर्ति गर्ने रेपिट्रियान्सको ठूलो हात छ। अर्थात् यो देशको रेपिट्रियान्स भनेको छ। यो देशको रेपिट्रियान्स भनेको छ। नेपालको विवाह सर्वत्र खर्ब छ र यो देशको रेपिट्रियान्सको

प्रचण्डलाई कालो झण्डा देखाउने कार्यक्रम काठमाडौं पुअरपोर्टबाट एक दर्जन क्रान्तिकारी विद्यार्थी र युवाहरू गिरफ्तार

काठमाडौं । नेपाल सरकारका प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहाल प्रचण्डको ४ दिने भारतप्रमण सक्रे नेपाल फर्कदा काठमाडौं एअरपोर्टमा

उनका राष्ट्रघाती कार्यका विरुद्ध कालो झण्डा देखाउने कार्यक्रमबाट एक दर्जन क्रान्तिकारी विद्यार्थी र युवाहरू गिरफ्तार गरिएका छन् ।

आन्दोलनकारी विद्यार्थी र युवाहरूलाई त्रिभुवन एअरपोर्ट गेटबाट नै गिरफ्तार गरी गौशाला प्रहरी बृतमा राखिएको छ । यसरी

गिरफ्तार हुने विद्यार्थी र युवाहरूमा अखिल क्रान्तिकारी अध्यक्ष हरी कृष्ण गजुरेल, मिलन राई, भलक विक, विरेन्द्र शर्मा, श्री मल्ल,

उषाकिरण आजाद, विनिता कार्की, डिवी शाही, सपना पुन मार, नवराज विक, गोविन्द विष्टआदि हुनुहुन्छ ।

कम्युनिस्ट पार्टी स्विट्जरल्याण्डबाट क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी नेपाललाई शुभकामना सन्देश

क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी नेपाल – जिन्दावाद !

केन्द्रीय समिति

क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी नेपाल

आदरणीय कमरेडहरु !

नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (क्रान्तिकारी माओवादी) र नेपाल कम्युनिस्ट पार्टी (वहुमत)का बीचमा एकता भएर नेपाली मजदुर वर्गको एउटै पार्टी क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी नेपाल निर्माण भएको कुरा सुन्दा हाम्रो पार्टी अत्यन्तै खुसी भएको छ ।

पुष्टकमल दाहालको नेतृत्वमा रहेको प्रतिक्रान्तिकारी, संशोधनवादी गुटले क्रान्तिलाई धोका दिनुभन्दा अगाडि नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको नेतृत्वमा नेपाली सर्वहारा वर्ग र जनता – विश्वको दोस्रो “गरीब” देश अर्थात् विश्वको दोस्रो सबैभन्दा शोषित देशको सर्वहारा वर्ग र जनताको संघर्षको गौरवशाली इतिहास छ ।

सन् २००६ मा जनयुद्ध चरम उत्कर्षितर पुगेको बेला लगभग सिङ्गो नेपाल साम्राज्यवादको अनैतिक शोषणबाट मुक्त भइसकेको थियो, सामन्ती जमिन्दारहरूको मध्ययुगीन शासन समाप्त भइसकेको थियो र विदेशी एकाधिकार पुँजीपतिका भ्रष्ट उप-ठेकेदारहरू राजधानी काठमाडौंतर्फ फर्किसकेका थिए – तपाईंहरूको देशको इतिहासमा पहिलो पटक मजदुर, किसान तथा अन्य श्रमिक जनताले सत्ता आफ्नो हातमा लिएका थिए ।

जनयुद्धको विजय भएको स्थितिमा निरंकुश राजतन्त्रको पतनको फाइदा उठाएर नेपालमा भारतीय विस्तारवादले आफ्नो बुट बजार्ने सोचेर गढार पुष्टकमल दाहाल र उसको गुटले नेपाली जनतालाई धोका दियो । उनीहरूले जनसत्ताको विघटन गरे, जनमुक्ति सेनाका लडाकुहरूलाई संयुक्त राष्ट्र सङ्घद्वारा सञ्चालित यातना शिविरमा थन्याए र जनताका बन्दुकहरू शब्दुको हातमा सुम्पाए – यसरी “प्रचण्डपथ” कुन दिशातिर जादै छ, भन्ने कुरा सारा विश्वलाई देखाइदै । पुष्टकमल दाहाल अहिले नेपालको प्रधानमन्त्री बनेका छन्, उनको आत्मसमर्पणबाट जनताले के पाए ? संशोधनवादीहरू, नक्कली कम्युनिस्टहरू अन्ततः एकै छिनमा क्रान्तिलाई धोका दिने अहंकारी पाखण्डीहरू बाहेक अरु केही होइनन् भन्ने शिक्षा पाए ।

यो पाठ्ड्वारा सशस्त्र बनेका नेपाली जनताले तपाईंको पार्टीको नेतृत्वमा सही र उपयुक्त आम कार्यदिशामा अडिग रहेर सशस्त्र सङ्घर्षलाई पुनः अधि बढाउने छन् र त्यो पहिलेको जस्तै ठुलो उचाइमा पुगेछ, भन्नेमा हामी विश्वस्त छौं । यसले मार्क्स, लेनिन र माओले हामीलाई निरन्तर सिकाउनु भए जस्तै क्रान्तिकारी सङ्घर्षका रणनीतिक सिद्धान्तहरूलाई उल्लङ्घन नगरी वर्ग सङ्घर्षको तरलताका बीचबाट सिर्जनात्मक ढुगाले कार्यनीतिको परिचालन गर्ने कुराको माग गर्दछ । यसरी तपाईंहरूले क्रान्तिको वर्तमान चरणमा अवश्य जित हासिल गर्नुहुनेछ, त्यसमा नरोकिङ्करन समाजवादी क्रान्तिमा अगाडि बढनु हुनेछ, र साम्यवादी समाजको निर्माणमा संसारभरिका उत्पीडित जनतासंग हातेमालो गर्नु हुनेछ ।

क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी नेपाल – जिन्दावाद !

संशोधनवाद – मुद्दावाद !

मार्क्सवाद-लेनिनवाद-माओवादको वरिपरि एकजुट होओ !

नेपाली क्रान्तिको जित अवश्यमभावी छ ।

केन्द्रीय समिति
स्विट्जरल्याण्डको कम्युनिस्ट पार्टी
स्विट्जरल्याण्ड

९ मई २०२३

प्रधानन्यायाधीश नबन्दै हरिकृष्णलाई थमाइयो अवकाशको पत्र

काठमाडौं । संवैधानिक परिषदले प्रधानन्यायाधीशका लागि सिफारिस गरेका हरिकृष्ण कार्कीलाई अवकाशको पत्र थमाइएको छ । न्याय परिषद् सचिवालयले आइतबार उनलाई पत्र पठाउदै सातान १९ मा ६५ वर्ष पूरा भई उमेरहका कारण अनिवार्य अवकाश हुने व्यहोरा जनकारी गराएको हो ।

सचिवालयका सहसंचिव मानबहादुर कार्कीले पठाएको पत्रमा भनिएको छ, यस सचिवालयमा रहेको अभिलेख तथा निजमती किताबखाना समेतबाट प्राप्त यहाँको वैयक्तिक विवरण अभिलेखका आधारमा सम्मानीय महोदय मिति २०८० ०४ १९ मा ६५ वर्ष पूरा भई उमेरका कारणले मिति २०८० ०४ १० २० देखि अनिवार्य अवकाश हुनुहुने व्यहोरा न्याय परिषद् ऐस, २०७९ को दफा ३१ बमोजिम निर्णयनुसार जनकारी गराउँदछ ।

कार्कीलाई संवैधानिक परिषदले प्रधानन्यायाधीशका लागि सिफारिस गरिएको छ । सिफारिस संसदीय सुनुवाई विशेष समिति सलफलका लागि पुगेको छ । समितिले जेठ १६ गते १० दिनको समय दिएका कार्कीलाई उजुरी आह्वान गरेको थिए ।

कार्कीलाई प्रधानन्यायाधीश नवानान १७ मार्च गाउँ २९ वटा उजुरी परेका छन् । उजुरी दिनेमा बहालवाला जिल्ला न्यायाधीश श्रीकृष्ण भट्टुइ पनि छन् । ती उजुरीमधि समितिले सोमबार छलफल गर्ने तयारी गरेको छ ।

हरिकृष्ण कार्कीलाई प्रधानन्यायाधीश नियुक्त गर्न सिफारिस

सोमबार सांसदहरूलाई उजुरी

सोमबार सांसदहरूलाई उजुरी अवकाश भएका थिए ॥

यी जनपक्षीय मिडियाहरू खोजी खोजी पढौ !

- www.moolbato.com
- www.daunnenews.com
- www.isthaniyapatra.com
- www.navadristi.com
- www.hamrokalapani.com
- www.hamroonline.com
- www.newsabhiyan.com
- **वर्गदस्ति साप्ताहिक**
- **दाउन्नै साप्ताहिक**
- **स्थानीयपत्र साप्ताहिक**
- **छापामार साप्ताहिक**
- **नयाँ कोशी मासिक**
- **दायित्वबोध त्रैमासिक**

राजनीतिक प्रतिवेदन

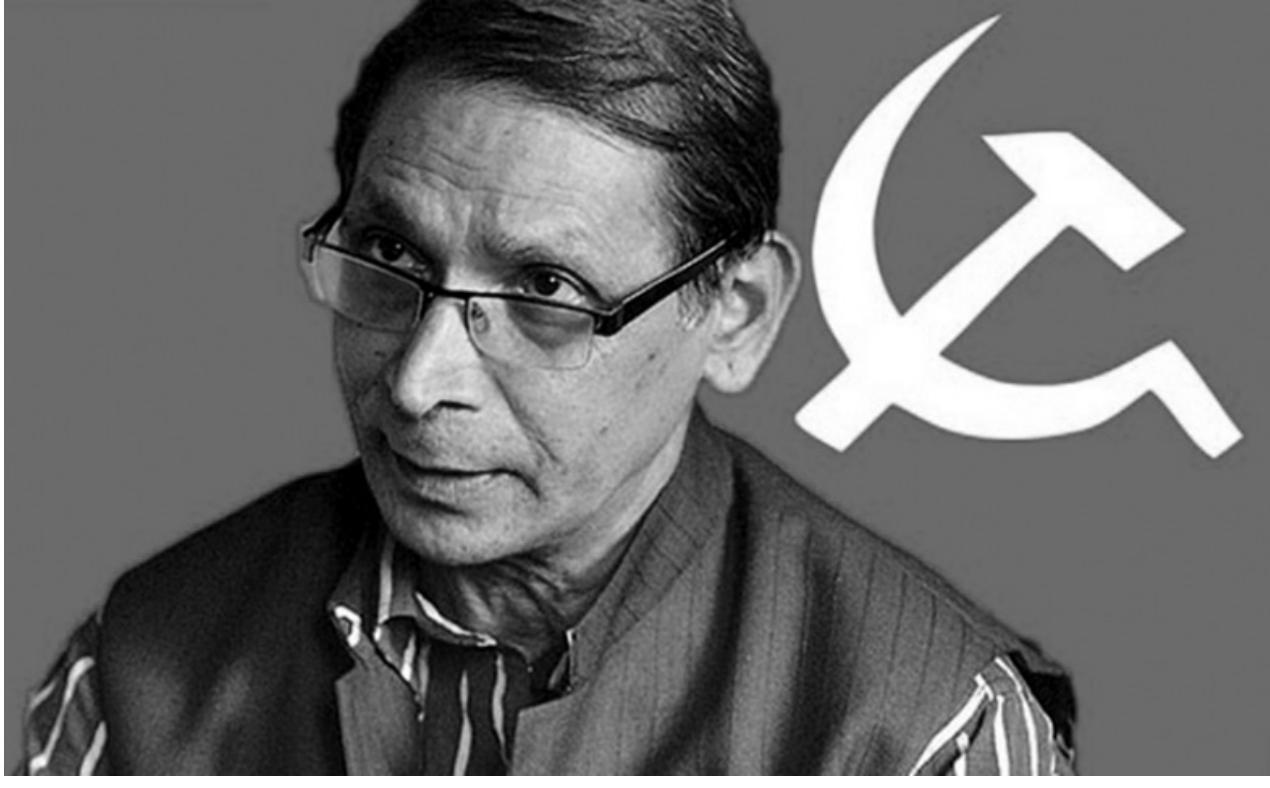
(२०८० जेठ २३-२६मा आयोजित सचिवालय बैठकमा अध्यक्षहरूलाई प्रस्तुत तथा पारित)

ग्रिह कमरेडहरू,
क्रान्तिकारी अभियान !

पूर्व नेकपा (क्रान्तिकारी माओवादी) र संयुक्त राष्ट्रिय अधिवेशन मार्फत् महाधिवेशन आयोजक समिति निर्माण गरे पश्चात् केन्द्रीय सचिवालयको प्रथम बैठक सम्पन्न हुन गइहेको छ। यस बैठकमा सर्वप्रथम नेपाली जनआन्दोलन, दश वर्षीय महान् जनयुद्ध र विश्व क्रान्तिको प्रक्रियामा प्राणको आहुति दिने सम्पूर्ण अमर सहिदहरूप्रति भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली ! राज्यद्वारा बेपता पारिएका योद्धाहरूमा विशेष सम्मान ! घाइते अपाइङ योद्धाहरूप्रति पनि हार्दिक सम्मान !

१. अन्तर्राष्ट्रिय तथा राष्ट्रिय परिस्थिति, पार्टी एकताको प्रक्रिया तथा आधार र आगामी कामका विषयमा हालै सम्पन्न संयुक्त राष्ट्रिय अधिवेशनमा पारित राजनीतिक प्रतिवेदनमा आवश्यक रूपमा उल्लेख भइसकेको छ र यहाँ ती विषयबारे पुनः उल्लेख गरिरहन आवश्यक देखिँदैन। परन्तु त्यस यथा विकसित करिपय सन्दर्भबाटे छोटो चर्चा गर्नु उपयुक्त नै देखिँन्छ।

२. हालै नेपालका प्रधानमन्त्रीको औपचारिक रूपमा भारत भ्रमण सकिएको छ। त्यस प्रक्रियामा जे जस्ता घटना घटेका छन् ती स्वाभिमानी नेपालीका लागि अत्यन्त लज्जास्पद र नेपालको राष्ट्रिय स्वाधीनता तथा सार्वभौमिकताका लागि निकै खतराजन्य देखिएका छन्। प्र.म. प्रचण्डको भारत भ्रमणको पूर्व सन्ध्यामा भारतको नवानिर्मित संसद भवनमा नेपालका कपिलवर्तु लगायतका क्षेत्रहरू समावेश गरी साम्राज्यवादी/विस्तारवादी अखण्ड भारतको नक्षाङ्कन गरिएको छ। एकातिर छलफलको विधि तथा प्रक्रिया नै नुच्याई राष्ट्रपतिद्वारा नागरिकता विधेयक प्रमाणीकरण गरिएको छ भने अर्कोतिर नागरिकता प्रदान गरिनुपर्ने वास्तविक नेपालीहरूलाई समावेश नगरी अन्य पक्षलाई विशेष महत्व दिइएकोले यो विधेयक अन्तर्वस्तुका दृष्टिले गलत रहेको छ। भारतमा दुई पक्षका बीच जुन सातबुँदे सम्झौता भएको छ, त्यो नेपाल होइन भारतीय शासकवर्गकै हितमा रहेको छ। प्रायशः समझौताहरू जलाविद्युत क्षेत्रिसित सम्बन्धित रहेका छन्। कर्णाली-फुकोट र अरुण १ सुमेरे भारतसित

आत्मसमर्पण गरिएको छ। कालापानी, सुस्ता लगायतका नेपाली भूभागमा गरिएको सीमा अतिक्रमणको विषयलाई गम्भीरतापूर्वक उठाइएको छैन र त्यसलाई कूटनीतिक वार्ता मार्फत हल गर्ने भनी भारा टार्ने हिसाबले पुरानै सचिवस्तरीय संयन्त्रलाई नै जिम्मा दिइएको छ। इपीजीको प्रतिवेदनबाटे कुरा उठाउँदा वातावरण बिग्रने देखिए त्यसलाई पन्छाइएको तर्क दिइएको छ। यस्ति हुँदा हुँदै पनि थप राष्ट्रियात तथा राष्ट्रिय आत्मसमर्पणवादमा आधारित यो भ्रमणलाई विश्वासको वातावरण बनाउन मद्दत पुऱ्याएको र परिणाममुखी भएको भनेर प्र.म.द्वारा महिमामणिङ गरिएको छ।

३. प्र.म.को भारत भ्रमणको ठीक अधि १७ खर्व ५१ अर्व ३८ करोडको आकारमा बजेट पेश गरिएको छ। यो बजेट सारातः पाहेलो सरकारहरूद्वारा पेश गरिने परम्परा र शैलीमा आधारित छ। यस बजेटबाटे प्रतिपक्षद्वारा विरोध र सत्तापक्षद्वारा समर्थनमा बोल्नै पर्ने कर्मकाण्डी प्रचलनको हास्यास्पद रूपमा पुनरावृति भएको छ। तर, यो बजेट नवउदारवादी साम्राज्यवाद/विस्तारवादको निजीकरण र स्वार्थमा आधारित रहेको

तथ्यलाई उजागर गर्ने हिम्मत कसैले पनि गरेको देखिँदैन। यो एकदमै विडम्बनाको विषय हो। हिजोको जस्तै आयातबाट प्राप्त राजस्व तथा विप्रेषणबाट प्राप्त विदेशी मुद्रामा धानिन खोजेको यो बजेट नेपाली जनताको हितमा छैन र यसले आसन सङ्कट वा महामन्दीको सामना गर्ने सामर्थ्य पनि राख्दैन।

४. अहिले नकली भुटानी शरणार्थी प्रकरणसँग जोडिएको भ्रष्टाचार र राष्ट्रिय अपराध अत्यन्त नन् रूपमा उजागर भएको छ। यस परिघटनाले एकातिर केही कम्युनिस्ट नामधारी तत्व र अर्कोतिर आफूलाई संसदीय लोकतन्त्रको मरिसहा बताउँदै आएका करिपय यथास्थितिवादीहरूको आसन डगमगाइ दिएको छ। उपल्लो तहमा अनुसन्धानको काम गरिएको छैन। यसबाट संसदवादी यथास्थितिवादी तत्वहरूद्वारा संस्थागत रूपमा भ्रष्टाचालाई मौलाउन दिइरहेका छन् र यो संसदीय व्यवस्थाको विशेषता नै हो भने स्पष्ट हुँच।

५. यो स्थितिमा एकातिर पुनरुत्थानवादी शक्तिहरू संसदीय गणतन्त्र तथा धर्मनिरपेक्षताको विकल्पमा राजतन्त्र तथा हिन्दुधर्मको जोडदार रूपमा वकालत गर्न गइहेका छन् भने अर्कोतिर

साम्राज्यवादका नयाँ दलालहरू आफूलाई संसदवादी राजनीतिक दलहरूको विकल्प र संसदीय लोकतन्त्रको असली पक्षधरका रूपमा पेश गर्न निर्लंज कसरत गर्न थालेका छन्।

६. एक नं. प्रदेशमा कोशी नामाकरणको विरोध र पहिचानका आधारमा नामाकरण हुनुपर्ने विषयलाई लिएर लामो समयदेखि आन्दोलन चल्दै आएको छ। हामीले त्यस आन्दोलनको समर्थन गर्नु पर्दछ।

७. आज देशमा प्रतिक्रियावादी राज्यसत्ता तथा व्यवस्था र तिनको प्रतिनिधित्व एवम् संरक्षण गर्दै आएका संसदवादी राजनीतिक दलहरू गम्भीर सङ्कटको भुमिरीमा फर्दै गएका छन् र ती सबैप्रति जनतामा वितृष्णा पैदा हुँदै आएको छ। नेपाली जनता वास्तविक परिवर्तन र अग्रामी विकल्पको खोजीमा छन्। परन्तु, साम्राज्यवाद/विस्तारवाददेखि एकातिर पुराना दलाल राजनीतिक शक्तिहरूलाई अभै बढी आत्मसमर्पणवादी तथा अन्धभक्त बनाएर र अर्कोतिर अभै भरपर्दा नयाँ दलालहरू तयार पारेर प्रतिक्रियावादी राज्यसत्ता तथा व्यवस्थाको संरक्षण गरी क्रान्तिकारी तथा अग्रामी शक्तिलाई टाउकै उठाउन नीदने

षडयन्त्र गरिरहेका छन्। यस स्थितिमा तमाम चुनौतीहरूको सामना र विकसित हुँदै गएका नयाँ संभावनाहरूको सदुपयोग गरी वैकल्पिक शक्ति तथा सत्ताको सवाहकका रूपमा प्रस्तुत हुनका लागि हाप्रो पार्टीले विशेष तयारी तथा पहल गर्न आवश्यक छ।

८. पार्टी कामको आवश्यकता माथि दृष्टि दिई सचिवालयको यस बैठकको एउटा प्रमुख कार्यसूची राष्ट्रिय महाधिवेशनको केन्द्रीय आयोजक समिति, सचिवालय सदस्य र कार्यालय सदस्यहरूको कार्य विभाजन गर्ने रहेको छ। यस सन्दर्भमा बेग्ले प्रस्ताव तयार पारिएको छ र त्यसलाई यसै बैठकमा प्रस्तुत गरिने छ।

९. राष्ट्रियता, जनतन्त्र र जनजीविकासँग सम्बन्धित आधारभूत तथा ज्वलन्त समस्याहरू अर्थात् कालापानी, सुस्ता लगायतका नेपाली भूभागहरूमा हुँदै आएको सीमा अतिक्रमण, राष्ट्रियाती नागरिकता विधेयक, चरमरूपमा मौलाएको भ्रष्टाचार, मल्यवृद्धि तथा अतिशय महादीपी, मजदुर, किसान, सुकुन्वासी लगायत विपन्न वर्गका जनजीविकाका समस्या, भुट्टो मुद्दामा पसाइएका राजनीतिक नेता तथा कार्यकर्ताहरूको रिहाइ, बैडकहरूको संरक्षणमा हुँदै आएका वरम सुरुखोरी, मिटरब्याजी शोषण लगायतका विषयहरूलाई लिएर सङ्घर्षलाई व्यवस्थित रूपमा सञ्चालन गर्दै जानुपर्दछ।

(क) उक्त विषयहरूलाई लिएर देशका प्रमुख शहरहरूमा विरोध प्रदर्शन तथा विभिन्न ढाकाका सभाहरूको आयोजना गर्ने।

(ख) उक्त कार्यका लागि आवश्यकता अनुसार सङ्घर्ष सञ्चालनका संयन्त्रहरूको निर्माण गर्ने।

(ग) स्थानीय रूपमा स्थानीय समस्या समेतलाई उठाई जनपरिचालन अभियानहरू चलाउने।

(घ) स्थिति र आवश्यकता अनुसार प्रतिरोध सङ्घर्षहरू सञ्चालन गर्ने।

१०. पार्टीको आर्थिक समस्या समाधान गर्ने मूर्त योजना निर्माण गरेर त्यसको कार्यान्वयन गर्ने।

११. यो बैठक लगाउने हामीले प्रदेश सङ्गठन समितिदेखि लिएर स्थानीय बाँकी ७ येजमा

राष्ट्रियत र आत्मसमर्पणवादमा प्रचण्डुको छलाड़

यी उल्लेखित राष्ट्रियाती र जनधारी कार्य गरेपछि वा गर्न तयार भएपछि मात्र भारतले प्रचण्डलाई

भारत भ्रमणका क्रममा प्रधानमन्त्री प्रचण्डको

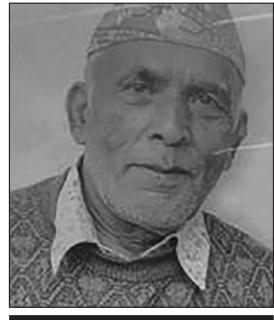
गतिविधिले स्वदेशमा चर्को वहस, असन्तुष्टि र आक्रोश व्यक्त भइरहेको छ। प्रधानमन्त्री प्रचण्डले

नेपालको राष्ट्रिय हितलाई तिलाज्जली दिएको मात्र हैन भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदी सामुन्ने लम्पसार परेको आरोप जनस्तरबाटै लागिरहेको छ।

प्रचण्डले भारतसँग गरेको राष्ट्रियत र आत्मसमर्पणवादको चर्को विरोध गर्दै क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपाल मिकट अखिल (क्रान्तिकारी)का विधार्थीहरूले एअरोपेटमा कालो भण्डा देखाए। त्यस क्रममा विद्यार्थी नेताहरू हरिकृष्ण गाजुरेल, मिलन राई लगायत दर्जानै विधार्थी नेताहरूलाई प्रहरीले गिरफ्तार गयो।

गिरफ्तार नेताहरूको रिहाईका लागि क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपालका प्रवक्ता धर्मेन्द्र बास्तोला कञ्चनले

पहेलो पहिरन, पूजापाठ र प्रचण्ड

● मोदनाथ मरहटा ●

प्रधानमन्त्री पुष्पकमल दहलालको भारत भ्रमणपछि सामाजिक सञ्जालमा रीढिवरङ्गा तस्वीर र इट्पणीहरू आए। मुलुकको सरकार प्रमुखको हैसियतले छिमेकी राष्ट्रगांगों भ्रमणमा कुनैनैतिक सम्बन्धको सुधार र आपसी मित्रता सद्भाव छलफल र सन्धी सम्भौताको लेनदेन हुन् स्वाभविक हो, तर यो भ्रमणपछि प्रचण्डको एउटा कार्यक्रमको बारे निकै खोरो आलोचना र इट्पणीहरू सतहमा आएका छन्। प्रचण्ड एउटा देशको प्रधानमन्त्री मात्र होइन् उनी समाज बदल्ने अभियानको मूल नेतृत्वमा स्थापित भएका पात्र हुन्। उनले जुन विचार र आस्था बोकेर आन्दोलनको नेतृत्व गरे केही प्राप्ती पनि भयो। उनले आत्मसात गरेको विचार, दर्शन र सिद्धान्त भौतिकवादी दर्शनमा आधारित थियो। यसपटकको भारत भ्रमणले उनीमाथी रहेको विश्वास र आस्था आम भौतिकवादका समर्थकहरूले पत्थार माने आधार भत्काइदिए। खासगरी माओवादी आन्दोलनमा जोडिएका सबै कार्यकर्ता र समर्थकहरूले पत्थार माने आधार भत्काइदिए। यसपटकको प्रश्न समेत उठाएको छ।

नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनमा केही पात्रहरूमा जीवनको उत्तरावस्थामा देखिने अवरोह प्रचण्डमा पनि देखिएनु अनाठो त होइन तर कम्युनिस्ट पार्टीको अध्यक्षको दाबी गरिहँदा यो भद्रा दृश्यले चाहिँ इतिहास र बर्तामानलाई भौतिकवादी आँखाले हेर्ने र बुझेहरूमा नकारात्मक स्थिति देखिएको छ। मानव चेतनाभित्र वस्तुलाई बुझ्ने र लाग्नुपर्ने एउटा मान्यता रहन्छ। वस्तुको बैज्ञानिकता वा परम्परित मान्यता मध्ये कून चाहिँ ग्रहणयोग्य हो द्वन्द्वको आँखाले हेर्नुपर्ने पाठ पढाउँदै आएका प्रचण्डले आफै उभिएर अवस्तुवादी गतिविधिमा सरिक हुनुले प्रचण्ड दोश्रो पुस्तामा रूपान्तरित भैसकेको ठाकुवा गर्न सकिन्छ। महाकालेश्वर मन्दिरमा पीत पाहिरनमा रुदाक्ष दान गर्नु र कुशपानी छोएर पण्डा बाबाहरूको संस्कृतको सङ्कल्प श्रवण गरेर ध्यानस्थ हुनुले उनीभित्रको भौतिक चेतना ढोड हो भने ब्याहोरो छुट्याउन कठिन भएको छ। मानव चेतनाभित्र उज्जिएको आस्था वा बिश्वास उसले ग्रहण गरेको सामाजिक, आर्थिक सम्बन्धले निर्धारण गर्दछ। यो आस्था वा विचार उसले जीवनको हर दुःख कठिनाइमा पनि जोगाएर राख्दछ।

नेपाल सरकारको प्रमुखले भारत भ्रमण गर्ने तयारी गर्दै गरेको मौका छोपी बृहत् भारत भनिएको नक्सा सार्वजनिक गच्छो। त्यसमा नेपाली भुभागलाई आफ्नो नक्सामा राखिएको थियो तर सरकार प्रमुखको हैसियतले त्यो बिषय उठ्नु पर्दथ्यो तर उठेन। प्रचण्डले यदाकदा आफुलाई आगामित खेल्ने पात्रको रूपमा प्रस्तुत गर्दथे तर यसपटकको भारत भ्रमणले उनी भिरालोमा बनाए पानी भएर देखिए।

त्यही नै उसको आदर्श हो। प्रचण्डलाई गुरु वा नेता मानेर पछि लागेका हजारौं युवाहरू उनले दिएको बैज्ञानिक चिन्तनको गहिरो छाप बसेर नै हो तर आज को भैरहेह प्रश्न जन्मियो।

भारत भ्रमणको अवसरमा गरिएको यो धार्मिक वा आध्यात्मिक चित्रले दिएको सदेस कम्युनिस्ट आदर्शलाई पच्छाउनेहरूका लागि उनको मुल्याङ्कन

बौद्ध गुम्बा पुगेर बुद्धमार्गी बन्ने धर्म निरपेक्षता हो ? जनता तथा कार्यकर्ता अन्योलमा छन्। प्रचण्डको पैहेलो पहिरनको भित्री रहस्यबाट धेरैले धेरै अडिकलबाजी गरेका छन्। 'उनकी जीवन साथी सीताको स्वास्थ्य सुधारको लागि यसो गरियो' केही माछेहरूको तर्क छ। यदि त्यही ध्येयले हो भने प्रचण्डमा त्यस खालको विश्वास कसरी

उब्जाएको थियो। वर्तमान भारत सरकारको नेतृत्व नेपाललाई हिन्दू राज्यको रूपमा देखन र राज्य चाहन्छ। काय्युनिस्टहरू धर्ममा विश्वास गर्दैनन् तर प्रचण्डले आफुलाई बताउने गरेका कम्युनिस्टको लोगो नकली रहेछ भनेर बुझ्नु पुस्तक पल्टाउनु परेन। धर्मको बिषयमा मात्र होइन विचारको बिषयमा पनि प्रचण्डसित

गर्ने बलियो आधार खडा गराएको छ। यो आकर्षित देखावटी हो कि अन्तरमन्देखि उज्जिएको मान्यता हो भने बिषयमा बहसको आवस्यकता आइपरेको छ। प्रचण्डको नेतृत्वमा सन्चालित महान् जनयुद्ध कालमा छिप्येस्ट रूपमा धार्मिक तथा सांस्कृतिक गतिविधिलाई ध्वंश गरिएका घटना हेर्दा र यो अवस्थामा आउंदा के भन्नुन्दे देखियो भने ताकालिक ध्वंश वा निषेधका कार्यक्रम गलत थिए त ? होइन। प्रचण्डको पछिल्लो गतिविधि गलत हो। नेपाली हिन्दू समाजमा सबैभन्दा रुद्ध चेतना कर्मकाण्डीय चिन्तन हो। सारामा भन्नुपर्ना यो संस्कार वा चिन्तन ब्राह्मणवादी चिन्तन नै हो। समातमुलक समाज निर्माण गर्ने उद्देश्यको पार्टी बताउने नेतृत्वले सांस्कारिक चिन्तनमा सरिक हुनु र त्यसबाट चोखिन अण्टस्टण स्पष्टिकण दिए दुनिया ढाँद्नु भन्न दूलो पाखण्ड हो।

भारतको भ्रमणबाट फर्किएपछि उनले आफू धर्मनिरपेक्षताको कद्दम पक्षपाती भएको बताइहँदा र त्यो दृश्यलाई तुलना गर्दा अर्को महाभुक्तको पर्दा उभिएको छ। धर्मनिरपेक्षता भनेको हिन्दूहरूको मन्दिर पुदा हिन्दू हुने र मुश्लिमहरूको मस्जिद पुगेर धुँडा धमेर अल्लाह पुकार्नु निरपेक्षता हो ? अथवा इशाइहरूको चर्च पुगेर आमेन गुरुर्नु र पनि शङ्का

जायो ? अर्काथरी मानिसहरूको तर्क छ 'भारतीय समकक्षीलाई खुशी पार्न त्यसो गरियो' के यो सामान्य तर्क हुनसक्छ ? कसैलाई खुशी पार्न आफ्नो आस्थाको बलिदान यो सैष्य हो ? त्यहाँ बाध्यात्मक अवस्था थियो यदि भने कुनै एउटा पात्र तयार पार्न पनि सकिन्यो। हामीले देखिरहेका छौ राजा महाराजा वा शक्ति सम्पन्न ब्यक्तिहरूले खेतालो लगाएर धार्मिक/सांस्कृतिक अनुष्ठान सम्पन्न गराएका छन् र प्रचण्डमा पनि त्यसो गर्न मिल्ने सम्भावना थियो। उनले त्यतातिर ध्यान दिएनन्। नेपालका प्रधानमन्त्रीहरूले धेरैले धेरैपटक भारत भ्रमण गरेका छन् र प्रत्येक भ्रमणपछि नेपालले आफ्नो स्वीभावना गुमाउँदै पनि आएको छ। बिगतमा भएका असमान सन्धीहरू (१९५०, गण्डक सम्भौता, कोशी सम्भौता, टनकपुर सम्भौता) ले नेपाल शिद्धिहरूको थियो र छ। त्यस्ता भ्रमणहरू रूपान्तरित भएको छ। यसपटक भने सम्पदा विक्री भन्नाहारूको आस्था बिक्री भएको छ। प्रचण्डमा रहेको क्रान्तिकारी चेतना गर्ने यो भ्रमणले समाप्त गर्नु र उद्देश्यको आएको छ। बिगतमा भएका असमान सन्धीहरू पर्दथ्यो तर उठेन। प्रचण्डले यदाकदा आफुलाई आगोसित खेल्ने पात्रको रूपमा प्रस्तुत गर्दथे तर यसपटकको भारत भ्रमणले उनी भिरालोमा बने पानी भएर देखिए।

बिस्तृ शान्ती सम्भौताहरू चलाउने र उपयोग गर्ने सबलमा प्रचण्डमा देखिएको पदलोलुपता वा सत्तामोह हजारौं योद्धाहरूको बलिदानिमाथिको कुठाराघात त हुँदै हो र यसपटक मोटीपथमा समाहित भएए मालेमाको आदर्शलाई तिलान्जली दिनेदिने गरिएको भारतीय क्रान्तिकारी शक्तिका एक नेता गोपेलाई पकाउ गरी भारतलाई सुरुद्गंडी गरिनुले पनि शङ्का

धन्न धन्न दूर्घटना भएको छैन !

हरेक पूँजीपती आमधाती हमलाकर बल्लान !
मध्ये अनुहारकाहरू
राष्ट्रपति,
प्रधानमन्त्री,
प्रधान न्यायिका,
मुख्य सचिव,
प्रधान सेनापती,
र आजिपी
एकसाथ बैठे भने
सिङ्गो पहाडले
(हिन्दू धैन्न)
देशलाई हिन्दूस्तान
र आफुलाई शरणार्थी धोषणा गर्न
खफ्ला चै कसरी ?
धन्न धन्न
माथि भनिएका
कुनै पानी सकारात्मक दूर्घटनाहरू
भएका छैनन
तत्काल शैहाल्ने पानी छैनन
र एक पटक हुदा पानी हुदैनन
र त पुरानो अमन चयन कायम

छ /
यो तथाकथित अमन चयन
मुडीभर लुटेराहस्त्वारा
हजारौं लाखीको अमन चयन लुटेर
कायम भएको हो
यो तथाकथित सामाजिक सद्भाव
मुडीभर असामाजिक समुहस्त्वारा
लाखौं सामाजिक समुहरूको
समाजलाई तहस नहस पारेर कायम
भएको हो
यो तथाकथित कानून व्यवस्था
मुडीभर जङ्गलराजका राजाहस्त्वारा
सम्य सामिसहरूलाई गोलीले भुटेर
र जेलमा सजाइर चलेको हो।
धन्न धन्न
पिंधको दुङ्गो
आवस्यकता अनुसार अर्कै हल्लेको
छैन
र पुरानो भाष्यले अर्कै शासन
गरिरहेको छ।
समाज बहिस्कार गर्नु पर्न को हो ?
लाका धोषणा गरेर जेल हाल्नु पर्न

बलराम तिमिसिना

को हो ?
को हो धार्मिक फासिवादी ?
को हो साम्प्रदायिक अपराधी ?
साँच्चा साँच्ची भन्न पर्न छ
को हो आत्मवादी ?
इतिहासले एक दिन
सुल्तो धोषणा गर्ने छ
र त्यो इतिहास
वर्तमानको गम्भीरा छ
धन्न धन्न वर्तमानलाई सुक्रेती बेथा
लागेको छैन
त्यसैले हाँसी खुसी देखिन्छ अर्कै !
लाका धोषणा गरेर जेल हाल्नु पर्न

२०८० जेर २३, सिनामंगल

यो साताको कविता

मंसदको बैठक

■ एरा भन्दारी ■

गरिमामय मंसदका माननियहरू, आजको वैठक द्याप द्यापबाट शुरू हुन्छ / द्याप द्याप गर्दै एकजना माननीय जरे मुख्यमा माझक जोड्दै बोले- यो गरिमामय मंसद बैठकमा भन्माननीय ज्यू भैस

आलोचना

नेपाली कम्युनिस्ट आन्दोलनको समस्या र हास्रो कार्यभार

आलोचना पचाउन नसक्ने नेता र आलोचना गर्ने हैसियत नभएको कार्यकर्ता भयो भने रूपान्तरण हुने कहाँ हो ? यो प्रश्नको उत्तर दिन असमर्थ रहनु आजको कम्युनिस्ट आन्दोलनको नेतृत्वको असक्षमता हो ।

आलोचनात्मक चेतको अभावमा विकास भएको नेतृत्व र उत्पादन भएका कार्यकर्तामा अध्यायनशीलता, लगनशीलता, सिर्जनशीलता तथा जवाफदेहिता के ही पनि हैदैन

● अशोक शर्मा

हुँदै आइहेको छ ।

नेताहरूले आफुमाथिको आलोचनालाई पचाउन नसक्ने तथा कार्यकर्ताहरूले नेतृत्वको आलोचना गर्नु अपराध हो भने मान्यतालाई स्थापित गर्न भुमिका खेल्ने जनवादी केन्द्रीयताको संगठनात्मक पद्धति विरोधी प्रवृत्तिको कारण संगठन र आन्दोलन दुखमा नकारात्मक असर परिहेको छ । यो प्रवृत्तिले संगठन भित्र आलोचना आत्मालोचनाको विधिलाई अस्वीकार गर्दछ । नेताहरूले कार्यकर्ताको आलोचना सुन्न नसकेपछि कमजोरी माथि आत्मालोचना हुने कुरै भएन । कार्यकर्ताको आलोचना सुन्ने र समाज गर्ने कुरालाई अस्वीकार गर्ने नेताहरूले उत्पादन गरेका कार्यकर्ताहरूले पनि समर्थक र जनसमुदायको आलोचना सुन्न र त्यसको सामाजिक गर्न पर्छ भन्ने जिम्मेवाबोध गर्नु परेन । यो चिन्तनले आलोचना र आलोचक बाँकी ७ येजमा

काठमाडौं । क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपाल एकता महाधिवेशन आयोजक समिति सदस्य कम्प्रेड बद्री चौलागाईकी आमाको निधनप्रति दुःख व्यक्त गर्दै पार्टीले श्रद्धाङ्गली वक्तव्य जारी

गरेको छ । बारा जिल्ला, जितपुर सिमरा उपमहानगरपालिक बडा न. १५ डुम्रावाना निवारी एक कुमारी चौलागाईको हिजो २०८० जेठ २७ गते ७७ वर्षको उमेरमा आकस्मिक निधन भएको थियो ।

उहाँका चार छोरा र तीन छोरीहरू हुँदूहुँच । क्रान्तिकारी कम्युनिस्ट पार्टी, नेपालका प्रवक्ता कञ्चनले जारी गरेको वक्तव्यमा उहाँको निधनबाट हार्दिक सम्प्रेदना व्यक्त गरिएको छ ।

दुखको यस घटीमा पार्टीले एक कुमारी चौलागाईप्रति भावपूर्ण श्रद्धाङ्गली अर्पण गरिएको छ र उहाँका शोकसन्तत परिवारजनमा हार्दिक सम्प्रेदना व्यक्त गरिएको छ ।

राष्ट्रघात...

'प्रचण्ड' भारत भ्रमणबाट नेपाल फर्केकाछन् । भारत भ्रमणका क्रममा उनले देशभित्र राष्ट्रपीति मार्फत राष्ट्रघाती नागरिकता विधेयक पारित मात्र गराएनन्, भारतीय प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीसँग ७ बुँदै सम्हर्मति गरेका छन् । उक्त ७ बुँदै सम्हर्मति सारातः राष्ट्रघाती र आत्मसमर्पणवादी रहेको तथ्य स्पष्ट छ । यो भ्रमण र सम्हर्मति नेपालका प्रधानमन्त्रीका कैवल दाविका बाबजुद विगत सरकार र सरकार प्रमुखहरूले गर्ने गरेको राष्ट्रघातको निस्तरता बाहेक अरु कोहि होईन । यसराखाले राष्ट्रघाती र आत्मसमर्पणवादी कार्यको विरोध गर्न जुटेका युवा तथा विद्यार्थी नेताहरू-हाइकृष्ण गजुरेल, मिलन राई, विरेन्द्र शाह, केवि मल्ल, भलक विक, कविता कार्कि, उषाकिण 'आजाद', डिवि शाही, सपना पुन, नमराज विक र कविता लामालाई प्रहरीले अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थल गेटबाट गिरफतार रहेको छ । हाम्रो पार्टी उहाँहरू सबैजनाको तुरुन्त रिहाईको जोडादार माग गर्दछ र राष्ट्रघाती सहमतीहरू खरेज गर्न जोडादार माग गर्दछ ।'

यसैबीच, एमालेका विदेश विभाग प्रमुख डा. राजन भट्टराईले पनि सामाजिक सञ्जालमा इपिझीको प्रतिवेदनले सन् १९५० को भेदभावपूर्ण र अपमानजनक सम्बन्धालाई पुनरावलोकन गरि पारस्परिक समानतामा आधारित बनाउन विकल्प सहित सर्वसम्मत रूपमा सिफारिस गरेको, प्रतिवेदनले नेपाल भारत सीमा विवादको बाताद्वारा समाधान गरि सीमाको समग्र व्यवस्थापनका लागि विकल्प सहितको सुझाव दिएको, प्रतिवेदनमा नेपालको जलत्रोतको बहुपक्षीय उपयोग र विगतमा भारतसँग गरिएका सम्बन्धरूपमा भएका कमिहरूको समिक्षा सहित आगामी नीति कस्तो हुनुपर्छ भनेर ठोस सुझावहरू दिएको, र नेपाल भारतको द्विपक्षीय व्यापार सम्बन्धमा रहेका कमी र पारवहन सञ्चालनाई सम्पादनकूल बनाउन पर्ने विकल्प सहितको अन्य सांस्कृतिक र सामाजिक क्षेत्रका सम्बन्ध विस्तारमा सुझाव समेटेको उल्लेख गर्दै प्रधानमन्त्री प्रचण्डलाई प्रश्न गरेका छन् 'के उल्लेखित विषयहरूमा नेपाल भारतका विच वार्ता हुनुपर्ने होइन ? तिनै विषय समेटेर सबै ८ जना सदस्यहरूले सम्हर्मता हस्ताक्षर गरेको प्रतिवेदनका विषयमा कुरा उठाउदा किन र कसरि वातावरण बिग्रन्छ भने ठानुहुँच ?'

उनले प्रचण्डले भारतमा दिएको अर्को अभिव्यक्तिमाथि प्रश्न गर्दै भनेका छन्- नेपालले सन् १९९७ बाट नै भारतको सहमतिमा काँकडभिटा फूलवारी मार्गको सुविधा लाई आएकोमा ओहीले आएर कालापानी, लिपूलक र लिम्पीयाधुरसँग साटफेर गर्ने भन्ने तपाईंको अभिव्यक्तिको आसय के हो ?'

प्रचण्डले आफ्नो भारत भ्रमण सफल भएको र आफूले चाहेसर्दी भएको भने दाढी गरिहँदा मुलुकको हितसँग जोडिएका अति संवेदनशील र गम्भीर विषयमाथीको उनको गैरिजम्पेदारपूर्ण र बिरोधाभाषपूर्ण अभिव्यक्तिको नेपालमा तीव्र विरोध भइरहेको छ ।

प्रचण्ड र मोदीले भारतमा के भरे, के भने ?

भारतका प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीले आगामी १० वर्षमा नेपालबाट १०,००० मेगावाट जलविद्युत आयात गर्न लक्ष्य राखेको बताए ।

नेपालका प्रधानमन्त्री पुष्टकमल दाहाल 'प्रचण्ड'को चारिदाने भारत भ्रमणको दोस्रो दिन बिहीबार आयोजित प्रवक्ता सम्मेलन तथा द्विपक्षीय सम्झौता हस्तान्तरण कार्यक्रममा उनले उक्त घोषणा गरे ।

"फुकोट कर्णाली र तल्लो अरुण जलविद्युत परियोजनाबाटे भएका सम्झौतालाई विद्युत क्षेत्रमा भएको उपरिक्तिमा मोदीले भनेका थिए ।

प्रचण्डले "४५६ मेगावाट क्षमताको माध्यमले तामाकोसीसाहितको" थप विद्युत व्यापारको कुरा उठाउँदा "मोदीले सकारात्मक जबाब दिएको" बताए । हाल नेपालबाट १० वटा आयोजनाबाट उत्पादित ४५१ मेगावाट बिजुली भारतको ऊर्जा बजारमा दोस्रो दिन बिहीबार आयोजित प्रवक्ता सम्मेलन तथा द्विपक्षीय सम्झौता हस्तान्तरण कार्यक्रममा उनले उक्त घोषणा गरे ।

"फुकोट कर्णाली र सांस्कृतिक सम्बन्ध विस्तारका लागि सिर्जिं र भुलाघाटमा थप दुई पुलहरू बनाइने समेत मोदीले बताए । भारत र नेपालबीचको "धार्मिक र सांस्कृतिक सम्बन्ध निकै पुरानो र बलियो रहेको" बताएका मोदीले "रामायण सर्किर्सिंग सम्बन्धित परियोजनालाई तीव्रता दिनुपर्ने निश्चित गरेको" बताए ।

प्रचण्डले बाजालादेशमा ५० मेगावाटसम्म विद्युत क्षेत्रका लागि सिर्जिं र भुलाघाटमा थप दुई पुलहरू बनाइने समेत मोदीले बताए । भारत र नेपालबीचको "धार्मिक र सांस्कृतिक सम्बन्ध निकै पुरानो र बलियो रहेको" बताएका मोदीले "रामायण सर्किर्सिंग सम्बन्धित परियोजनालाई तीव्रता दिनुपर्ने निश्चित गरेको" बताए ।

"प्रधानमन्त्री मोदीले र मैले पञ्चेश्वर बहुउद्देश्यीय परियोजनालाई तीव्रता दिन तीन महिनाभित्रमा विस्तृत परियोजना प्रतिवेदन तयार पार्न सम्हर्मत गरेका छौं," प्रचण्डले भने । प्रचण्डले भारतसेनाको नेपालको बढादो उच्च व्यापार घाटा कम गर्न "ननरेस्प्रोकल बजार पहुँच" एवं "सहज क्वारन्टीन" को माग गरेको बताए । उनले नेपालका कृषि उत्पादन र अन्यत्र मूल भएका नेपालमा उत्पादित वस्तुका लागि सहज नियमको माग गरेको बताए ।

उनले भैरहवा र पोखराका नेपालका दुई नवनिर्मित अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलहरूबाट द्विपक्षीय उडान सुरु चाहेको र थप अन्तर्राष्ट्रिय हवाई मार्गका लागि 'भारतको सकारात्मक सङ्केत'को स्वागत गर्ने बताए । तर त्यसबारे कृषि उत्पादन र अन्यत्र मूल भएका नेपालमा उत्पादित वस्तुका लागि सहज नियमको माग गरेको बताए ।

त्यसैबीच एमालेका विदेश विभाग प्रमुख डा. राजन भट्टराईले पनि सामाजिक सञ्जालमा इपिझीको प्रतिवेदनले सन् १९५० को भेदभावपूर्ण र अपमानजनक सम्बन्धालाई पुनरावलोकन गरिएका सम्बन्धरूपमा भएका कमिहरूको समिक्षा सहित आगामी नीति कस्तो हुनुपर्छ भनेर ठोस सुझावहरू दिएको, र नेपाल भारतको द्विपक्षीय व्यापार सम्बन्धलाई उडान सुरु चाहेको र थप अन्तर्राष्ट्रिय हवाई मार्गका लागि 'भारतको सकारात्मक सङ्केत'को स्वागत गर्ने बताए । तर त्यसबारे कृषि उत्पादन र अन्यत्र मूल भएका नेपालमा उत्पादित वस्तुका लागि सहज नियमको माग गरेको बताए ।

त्यसैबीच भारतको विमानस्थलहरूबाट द्विपक्षीय उडान सुरु चाहेको र थप अन्तर्राष्ट्रिय हवाई मार्गका लागि 'भारतको सकारात्मक सङ्केत'को स्वागत गर्ने बताए । तर त्यसबारे कृषि उत्पादन र अन्यत्र मूल भएका नेपालमा उत्पादित वस्तुका लागि सहज नियमको माग गरेको बताए ।

त्यसैबीच भारतको व